

**CONSILIUL NAȚIONAL DE ATESTARE A TITLURILOR,
DIPLOMELOR ȘI CERTIFICATELOR UNIVERSITARE
(CNATDCU)**

RAPORTUL COMISIEI DE ABILITARE

din data de 11 aprilie 2014

NUMELE și Prenumele candidatului: COPOSESCU, Liliana

Titlu tezei de abilitare / direcțiile principale de cercetare:

Social Interactions in Intercultural Encounters (“Interacțiuni sociale în comunicarea interculturală”)

Domeniul de studii universitare de doctorat:

(în care urmează să se confere calitatea de conducător de doctorat)

Filologie (lingvistică cu referință specifică la analiza discursului și analiza conversației)

Denumirea **Instituției Organizatoare de Studii Universitare de Doctorat (IOSUD) / Instituției Organizatoare de Doctorat (IOD)** unde are loc susținerea publică a tezei de abilitare:

Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine

Punctele tari ale tezei de abilitare:

1. Teza de abilitare *Social Interactions in Intercultural Encounters* (“Interacțiuni sociale în comunicarea interculturală”) este foarte bine organizată, evidențiind evoluția profesională ascendentă a doamnei prof. dr. Liliana Copesescu de la Universitatea Transilvania din Brașov. Autoarea acordă un spațiu amplu activității sale de cercetare și conturează, în final, noi direcții și posibilități de extindere și dezvoltare a rezultatelor obținute până acum. Teza oferă astfel o imagine clară și convingătoare asupra meritelor profesionale și științifice ale candidatei.

Un prim punct tare al cercetărilor prezentate este **tematica abordată**, care are caracteristicile de noutate, caracter interdisciplinar (antropologie, sociolingvistică, analiza conversației și analiza conversațională) și pertinenta pentru contextul cultural actual al migrației, al mobilităților de studiu și al companiilor multinaționale s.a.m.d. Tematica este una din premisele impactului cercetării d-nei Copesescu. Prin importanța tematicii abordate, candidata a câștigat granturi sau a reprezentat România în proiecte internaționale. Un exemplu este tema Proiectului CNCSIS *Institutional Talk and Intercultural Communication*. Proiectul cercetează noul tip de interacțiuni la locul de muncă în situațiile în care angajații și angajatorii vin din medii culturale foarte diferite, în special din medii etnice diferite. Ipoteza cercetării este că într-o companie multinațională, comunicarea interculturală între vorbitori de engleză ca *lingua franca* va capta proprietăți specifice care sunt construite chiar în procesul de îndeplinirea a unor activități profesionale. În cadrul acestei teme cu potențial multiplu de abordare (social, sociolingvistic, socio-psihologic etc.), autoarea proiectului identifică o temă mai specific lingvistică, *comunicarea instituțională*, o formă de interacțiune verbală cu multiple trăsături caracteristice: scopul comunicării, constrângerile tematice, acte de vorbire ritualizate, genuri specifice, un sistem rigid de *turn-taking*, forme specifice de interacțiune (de exemplu, conferința față în față, teleconferința, sesiuni VNC (Virtual Network Computing)).

2. Un al doilea punct tare este reprezentat de **cadrele teoretice și de metodologia de cercetare**. În primul rând, din punct de vedere teoretic, cercetările se bazează pe cunoaștere fină a teoriilor pragmatice,

sociolingvistice, antropologice și a teoriei comunicării emise în spațiul anglo-saxon. Punctul forte al cercetărilor este de a clarifica, nuanța și apoi *exploata în analiză* conceptele emise de aceste teorii ‘activity type’ (Levinson, 1992). Este ilustrativă de exemplu, studiul funcțiilor intrabarilor în interacțiuni reflectând diferite tipuri de activități în articolul « *Questions in intercultural interaction* » (2009). Implicațiile conceptului de ‘activity type’ sunt analizate și în volumul : *Activity types and social interaction* (2010).

Întreaga activitate de cercetare a doamnei prof. Liliana Căpășescu se remarcă prin **coerență și profunzime**, ceea ce asigură și o bază foarte solidă pentru pregătirea sa în specialitate precum și pentru demersul său didactic. De la începuturile carierei universitare doamna Căpășescu a predat cursuri de lingvistică, pragmatică, analiza discursului și analiza conversației. Activitatea sa științifică a vizat, în bună parte, aceleași discipline, existând o serie de momente deosebit de importante în pregătirea sa ca specialist: a) programul doctoral inițiat de British Council împreună cu Universitatea din Lancaster (1997) în scopul formării de specialiști români în lingvistică aplicată, pe care l-a finalizat prin susținerea tezei de doctorat la aceeași universitate britanică (2002), precum și b) proiectele de cercetare pe care le-a coordonat și din care au rezultat, între altele, numeroase publicații individuale și colective la binecunoscute edituri românești și internaționale.

Mai mult, o serie de articole nu numai că folosesc metodele de cercetare drept instrumente de lucru, dar sunt chiar dedicate problemelor de ordin metodologic și îmbunătățirii calității actului de cercetare din această perspectivă (de exemplu: *A Discourse View on Selection Interviews for Social Work Training* (2002); *Doing Research in the Romanian Context* (2003)). Preocuparea pentru această componentă fundamentală a oricărui demers științific conferă **rigoare, claritate și transparență** investigațiilor propuse. În același timp, **profunzimea cercetării** derivă din metodele calitative aplicate, care presupun interpretări minuțioase ale datelor selectate a fi supuse analizelor. De asemenea, așa cum aflăm din teza de abilitare, unul dintre meritele cercetării doctorale ale doamnei prof. Liliana Căpășescu, evidențiat de membrii comisiei la susținerea tezei (intitulată *The Construction of Meaningful Communication in the Interaction between Native Speakers of English and Romanians*) este reprezentat de **dimensiunea sa comparativă**, mai precis de abordarea, și din această perspectivă, a interacțiunilor comunicative interculturale dintre români și vorbitorii nativi de limba engleză.

3. O altă zonă mai puțin sau deloc investigată în cadrul disciplinelor amintite, în care apar elemente novatoare țin de **latura aplicativă a cercetării**: este vorba despre cazurile propriu-zise supuse analizelor. În teza de doctorat există trei astfel de studii de caz (o cină animată în Scoția, ore de limba engleză desfășurate în România cu un profesor american, interviuri realizate de o comisie mixtă româno-irlandeză, pentru recrutarea de angajați în domeniul asistenței sociale) judicios selectate și analizate atât individual cât și prin metoda comparației. Ele ilustrează în mod convingător premise teoretice precum perspectiva situațională asupra comunicării și/sau rolul crucial al contextului în interpretarea sensurilor. Fiecare dintre studiile de caz oferă un cadru specific de desfășurare a interacțiunilor comunicative româno-britanice, cărora autoarea le conferă și o **dimensiune interculturală**, de obicei neinvocată în abordările legate de analiza discursului. Pe lângă situațiile de comunicare propriu-zise și componența socio-etnică și culturală a participanților, analizele au în vedere strategii de recontextualizare, schimbări de cod, examinarea semnificației umorului/râsului sau a valențelor narațiunii pe parcursul comunicării, etc.

4. Un al patrulea punct tare este **factorul de impact al cercetărilor și vizibilitatea națională și internațională a cercetătorului**. Impactul cercetărilor efectuate de doamna Căpășescu derivă direct din noutatea și pertinenta temelor abordate, noutatea și forța metodologiilor utilizate și din valoarea rezultatelor obținute, publicate la edituri cotate, din țară și din străinătate. Este semnificativă obținerea grantului CNCSIS *Institutional Talk and Intercultural Communication*, ca și implicarea în mai multe proiecte educaționale. Vizibilitatea internațională a doamnei Căpășescu se vede de exemplu din faptul că a reprezentat România într-un important Proiect european, pentru care a alcătuit și raportul de țară. Titlul proiectului este *Multilingualism in Europe as a Resource for Immigration- A Dialogue Initiative among the Universities of the Mediterranean*, inițiat de Universitatea din Perugia. În cadrul acestui proiect candidata a co-editat volumul : *Migration, Multilingualism and Schooling in Southern Europe* (Cambridge Scholars, 2013), și a elaborat mai multe studii.

5. In cercetările de dată mai recentă (în special cele din cadrul ultimului proiect) se constată, de asemenea, o mai strânsă *corelare a cercetării cu fenomene definitorii pentru lumea contemporană*: globalizarea, multilingvismul, emigrația, etc.

Punctele slabe ale tezei de abilitare:

1. Nu se pune problema unor puncte slabe ale tezei, ci, mai degrabă, a unor sugestii sau recomandări. Astfel sugerăm ca, în investigațiile viitoare, autoarea să aibă în vedere operarea cu corpusuri, care să permită și aplicarea unor metode cantitative, deosebit de relevante atunci când se urmărește generalizarea rezultatelor cercetării, precum și mărirea impactului acesteia prin generalizări.
2. Recomandăm o individualizare sporită a variabilei studiate, de exemplu pertinenta factorului diversității etnice în cadrul comunicării informale/instituționale prin raportarea pe cât se poate la un grup de control în care se desfășoară aceeași activitate la vorbitori din același mediu etnic.
3. Recomandăm o profesionalizare/specializare sporită spre dimensiunea lingvistică propriu-zisă, prin identificarea strategiilor lingvistice utilizate de vorbitori, acestea derivând din strategii de politetă impuse de specificul domeniului de activitate considerat.

Rezultatul votului / observațiile / concluziile comisiei de abilitare se motivează în continuare:

Teza de abilitare confirmă atât calitățile de cercetător ale doamnei prof. Liliana Coposescu cât și o foarte bună cunoaștere a metodelor de cercetare aferente disciplinelor abordate. Întreaga comisie votează pentru acceptarea tezei de abilitare în vederea obținerii atestatului de abilitare.

COMISIA DE ABILITARE

NUMELE și Prenumele

Semnătura

Prof. dr. Alexandra CORNILESCU

Prof. dr. Rodica DIMITRIU

Prof. dr. Ștefan OLTEAN

